

3 180

(Rossinyol)

Mai no he sentit la ressaca,
plany de l'onada del mar;
menyspreo les flors ~~menyspreo~~, car,
vull la nit que tot ho enllaça.

Lleig i sol cerco la branca
prima, prima, al bardissar,
i arrenco, brusc, a cantar,
si l'esglai el bec no em tanca.

Rei de l'ampesedor fasseta,
prop de l'aigua que no resta,
sóc tot jo pena punyent.

de la negra congesta

Quan un fil de llum riela
el cristall del coll s'entela
i amb la nit mor mon lament.

Bestioles

Per gentilesa de l'Institut d'Estudis Catalans, hereu dels papers no publicats de Mercè Rodoreda, i gràcies als bons oficis del professor Joaquim Molas podem oferir la primícia d'aquests poemes, que pertanyen a un bestiari inèdit de l'escriptora.

Mercè Rodoreda

Cuc

Capcinejo dins la terra,
de cauxú i vernissat
camino tot fent forat
i un cop de càvec m'esguerra.

Em daleixo per la pluja
que penetra sense esment
terrossos com de ciment.
Tot remull vers l'aire puja

mon cos roig que s'adelita
i que sàviament medita
per les randes de l'arrel

si l'estrella és una fulla
de flor morta que s'esfulla
per l'heura negra del cel.

Rossinyol

Mai no he sentit la ressaca,
plany de l'onada del mar;
i les flors menyspreo, car
vull la nit que tot ho enllaça.

Lleig i sol cerco la branca
prima, prima, al bardissar,
i arrenco, brusc, a cantar,
si l'esglai el bec no em tanca.

Rei de la negra congesta,
prop de l'aigua que no resta,
sóc tot jo pena punyent.

Quan un fil de llum riela
el cristall del coll s'entela
i amb la nit mor mon lament.

Cuca de llum

Carregueu-me bé la pila
que he de fer molta claror,
asseguda en branquilló
que és cosa que molt s'estila.

Ja ve la fosca i, tot d'una,
encenc el meu fanal verd,
instal·lada prop d'un gerd
per engelosir la lluna.

Sóc un estel de la terra;
Si mà incivil em desterra
i em reclou dintre d'un got

m'apagaré de seguida,
i que la mà entossudida
em torni a encendre si pot.

Papallona

Collí dos pètals de rosa
un àngel, i els va bufar;
un altre, com qui no gosa,
amb l'arc iris els pintà.

Volo damunt la flor morta,
jo, flor viva i vacil·lant;
i si vull, de tant en tant,
fulla sóc, en branca forta.

Ocell voraç, de vegades,
medita vils emboscades
pressós de bec i amatent:

Però inconscient i atordida
li defujo l'embestida
i no pas expressament.

Escarabat

Estic cansat de trescar
empenyent sempre la bola
si m'atura l'escarola,
glapeix, quan em veu, el ca.

Si el camí ve de baixada
s'escapoleix el botí.
Però si munta el camí
la bola esdevé pesada.

Fill de femta ja podrida,
meno escarrassada vida
a través d'aquesta vall.

I algun dia, cosa trista,
quan ja hauré perdut la vista,
em trepitjarà un cavall.

Formiga

És petit el gra de blat
i molts fan créixer la pila.
-Jo sóc la que més vigila
que tot estigui endreçat.

La pallofa de morenc
rossa és i nutritiva.
No colliu, la comitiva,
tèrbola bola de vesc.

Portem dol i anem per feina;
amb les mans, sense cap eina,
treballem en grups de mil.

I quan l'estiu s'enderroca
entre l'arrel i la soca
resistim fins a l'abril.

Granota

Vaig adormir-me cap gros
i m'he despertat granota;
castigo sense repòs
l'aigua dura amb llarga pota.

De l'herba faig el meu jaç
si massa llot m'engavanya
i ric, quan dalt d'una canya
dorm la lluna sense ras.

Dolça, dolça. Aigua dolça
treballada a cops de colze
des del meu primer matí!

Quan el cel és porcel·lana
... m'encomana
ganes de raucar i morir.

Colom

Passejo per la cornisa
clos de bec i amb pit rodó:
he sortit del covador
rumbejant ma ploma llisa.

És meva la dolça brisa
i sóc fill de primer ou;
quan el cel és fosc i plou
de fer niu mon ala frisa.

Conec la fi que m'espera
i el viure no em desaltera
saber-me carn de poc os.

Prop de pintada llagosta
i de pèsols una ambosta
regnearé entre grans d'arròs.

(Deia al mare, amant de una trista
 Het en mall no te repos
 Si no se'n fica en el cos
 — li deien, es clar, sofista —)

191

Mayant

Per ben encetar un formatge

Per encetar aquest formatge
 no es pot ~~resol~~
 deixar-lo posar ~~en~~ tovallo.

Al bell mig dels seu sala
 els amos beuen garnatxa.

Deia un dia mate
 patis
 Una ella sense vergo
 es un error calpicor es
 deixant-lo ~~en~~ en prestatge
 viu

I Quins cosa exquisida
 l'engrune del roquefort
 no al p nso pas fer cap toro
 si me'l menjo de seguida.

per
 res
 ho va
 per val viue ama la cursa

Quina cursa, quine cursa
 ai la vida com s'acurca
 quen t'ns al darrera un gat.

depen
 mal més
 sofista

Bell rebost fora ma vida
 començo amb massa embianzida
 i aquest formatge es salat.

Si un dia to per formatge
 no el deixis si no mal més

Llig i sol cecce la branca
prima, prima, al berrisnar,
i arranco, bruce, a cantar,
si l'esglei el bec no em tenon.

Del de llampeser facetista,
pròp de l'aigua que no resta,
soc tot jo pens punyent.

Quin un fil de llum riela
el cristall del coll s'entela
i amb la nit sov mon lament.

de la meua lloç

L'aranya al mussol

Visc de bestioles vives
i em penso que no és pecat.
Si us sembla que us he envescat,
m'eixugaré les genives.

Mireu quina cosa fina
amb mon fil he fabricat!
Si us hi heu entortolligat,
no en culpeu la teranyina.

Tota d'or al sol de l'alba
hi deixa reflexos malva
la posta, i la lluna, argent.

Calmeu, senyor, vostra ira,
l'extàtic ull se us regira
i això és contraproduent.

El mussol a l'aranya

Em friso per estar sol!
Si espereu mosquit o mosca
desfeu-vos d'aquesta tosca
cuirassa de pèl revolt.

Viatgeu quan surti el sol!
Entre els brucs feu teranyina
i atraieu bèstia mesquina
amb un més fi berrissol.

Aparteu-vos, missenyora!
Tant de fil i vesc m'acora.
He estat i seré mussol

gelós de ma branca torta
i voldria veure-us morta,
negada en el bassiol!

Vaca trista

Quina nit de mala jeia!
La porta batia: «pom!»
i un mosquit en el meu llong
bevia ma sang i reia.

Ara em sento condolida,
l'ull no he tancat un moment.
A fora bronzia el vent
i em cridava, «malparida».

Què he fet jo, vaca d'estable
clapada de ros, afable,
que tracto tothom com cal?

La llet se m'ha aigualit tota
i amb son pes blanc que m'escota
sols tinc ganes de fer mal.

La rata

Per encetar aquest formatge
no em posaré tovalló.
Al bell mig del seu saló
els amos beuen garnatxa.

I quina cosa exquisida
l'engruna del roquefort.
No em penso pas fer cap tort
si me'l menjo de seguida.

Quina cursa, quina cursa
ai la vida com s'escurça
quan tens al darrera un gat.

Bell rebost fóra ma vida.
Començo amb massa embranzida
i aquest formatge és salat.

Rata

Si mai topes un formatge
no el deixis, sinó malmès:
seria un error palès
deixar-lo viu en prestatge.

(Deia el pare: «és cosa trista;
llet en quall no té repòs
si no se'ns fica en el cos»,
–i deien que era un sofista.)

Cadell

Fins avui no sé què és viure:
jugava amb cintes lluent
sense gaires miraments,
com el papalló era lliure.

Tot era llum i alegria.
La corina he mossegat
i un castanyot ben clavat
m'ha omplert de melangia.

Un núvol la claror vela
i la mosca que s'encela
més que excitar-me em fa por.

Quan hauré fet la crescuda
practicaré vida ruda
i mossegaré amb braó.

Gat

Tinc la cua molt senyora
i el pèl m'ondula nevat,
però em vedon el terrat
perquè, diuen, «és d'Angora».

Faig vida d'anacoreta,
i el lluç, me'l donen bullit.
Hec amb la pota el mosquit
i embullo el fil i la beta.

Ja m'agrada aquesta vida
una mica esmorteïda
i queixar-se és de mal gust.

Però a vegades voldries
fer-te amb gats sense manies
que et donessin un disgust.